

Achtergrondinformatie muziekprogramma

Inauguratie-avond 30 augustus 2015

15u30

Muzikaal intermezzo:

- Pro-insuline, een verklanking (2000), Marc Bracke
 - Elektrische gitaar, Ruben Machtelinckx
- Improvisatie op 'Pro-insuline', Ruben Machtelinckx
 - Akoestische bariton gitaar, Ruben Machtelinckx
 - & tenor saxofoon, Thomas Jillings
- Anacura, een inauguratiecantate (2015), Lucien Posman
 - Emma Posman, soprano
 - Nana Hiraide, eerste viool
 - Liesbeth Kindt, tweede viool
 - Bart Vanistendael, altviool
 - Diego Liberati, cello

Muzikaal intermezzo:

Por una Cabeza, Carlos Gardel, Strijkkwartet de Filharmonie

We starten met een werk dat speciaal voor vandaag geschreven is en gecreëerd werd. Velen onder u kennen Marc Bracke als de eerste collega klinisch bioloog waarmee we jaren samenwerkten tot wanneer hij benoemd werd tot gewoon hoogleraar aan de UGent en hoofd van het laboratorium voor Experimenteel kankeronderzoek. Wanneer Marc in 2005 bij ons afscheid nam hadden we samen een beklijvend gesprek over onze toekomstdromen, voorbij het professionele. Daarbij vertelde hij voor het eerst over zijn droom om ooit de muziek te laten horen die hij in de schoonheid van chemische formules vermoedde. We waren het er over eens dat deze droom te mooi was om niet waar te maken.

Dit voorjaar, tien jaar later, volgde ik een postuniversitaire les bij Marc over de hedendaagse inzichten in het fundament van kanker en for old time 's sake zakte we nadien af en dronken we samen een glas. Of twee of meer, dat weten ze niet zo goed meer. En daarbij ondervroegen we elkaar over wat er van onze dromen was waargemaakt. En zo bleek dat Marc, met het geduld van de overwinnaar, gedurende jaren verschillende algoritmes had uitgetest tot wanneer hij overtuigd was dat hij de muziek in de molecule pro-insuline had gevonden. Hij vindt de melodie ontroerend mooi. Hij is overtuigd dat hij in staat is om transcriptiefouten in de molecule te horen. Op die avond hebben we besloten dat we dit vandaag zouden laten klinken voor u. Tot hier de conceptie. Al wat volgt is voor Marc en voor elk van u een verrassing. Zijn geesteskind ziet vandaag het daglicht. Het geheel duurt een tiental minuten.

Eerst hoort u de naakte molecule. Daarna hoort u hoe pro-insuline klinkt in de jazz-improvisatie door Ruben Machtelinckx en Thomas Jillings. En daarna hoort u een derde versie van pro-insuline, deze keer nadat ze bewerkt werd door de componist Lucien Posman tot een inauguratiecantate. Zijn dochter Emma Posman zingt de sopraanstem die Anacura bezingt door het Griekse woord analuon en het Latijnse woord curare te vervoegen: ik analyseer, jij analyseert, wij zorgen voor, wij zullen zorgen voor..... Voor wie nieuwsgierig is naar het verhaal achter de geboorte van dit kind, volgt hier de e-mail correspondentie die eraan voorafging. Laat u verrassen! Geniet van de muziek en we hopen dat u ons straks verlaat met de gedachte: er zit muziek in Anacura.

04/06/2015

Griet

From: Lucien Posman
To: Marc Bracke; Ruben Machtelinckx

Geachte heren

Griet heeft mij gevraagd om een kort werk te schrijven voor 30 augustus; ik ben een koorvriend van haar en componist in mijn vrije uren. Het zal iets worden voor mijn dochter, een lichte lyrische coloratuur, en strijkkwartet. Daarvoor dacht ik de naam anacura te gebruiken en eventueel de bedrijfs slogan.

Dag Marc

Griet vertelde me over jouw compositorische arbeid rond insuline; ik vind dit buitengewoon intrigerend. Ik ben benieuwd in welke vorm je die muziek hebt: is het een partituur en voor welk instrument(en) of is het elektronische muziek of is het een algoritmische compositie? Als het kan en als je dit graag hebt, zou ik me kunnen laten inspireren door uw componeer-materiaal. Ook een insuline-jazzimprovisatie zou mooi zijn. Alles valt dan samen. Dus als je even tijd hebt...

15/05/2015

From: Marc Bracke
To: Lucien Posman; Ruben Machtelinkcx

Beste Lucien en Ruben,

Een aantal jaren geleden heb ik een poging gedaan om naar eiwitten te "luisteren" op basis van de lineaire opeenvolging van hun diverse bouwstenen (aminozuren). De toekenning van de optimale noten aan elk van deze aminozuren werd hierbij nagestreefd. Als voorbeeld heb ik toen op piano de melodie van het eiwit pro-insuline met een kleine homestudio opgenomen. Deze opname heb ik nu op de harde schijf teruggevonden, en kan die dus nu herbeluisteren... Graag zou ik dit jullie laten horen, maar het lukt mij niet om deze opname digitaal te kopiëren. Persoonlijk heb ik geen muzikale opleiding gehad en kan ik ook geen partituur schrijven. Kan iemand mij een tip geven hoe ik de opname aan jullie zou kunnen laten horen? Het is voor mij geen probleem om met de homestudio even tot bij jullie te komen. Bij mij thuis kan uiteraard ook. Ik ben in elk geval zeer benieuwd om te vernemen of met dit concept iets te ondernemen valt.

22/07/2015

From: Lucien Posman
To: Griet Nuytinck

De inauguratie-cantate is net af. Enkel nog eens controleren met Emma, alles proper zetten en even laten chamberen. Ik ben er zeer blij mee en ga me vanavond bezatten op de Gentse feesten!!

Het einde is een ware jubilus. Händel verrijst zelfs even voor 3 seconden. Het duurt ongeveer 4 minuten, dus niet te vermoeiend voor al dat geleerd volk. Ik zend het wel eens op om te wennen. De eerste viool speelt de pro-insuline 'betoenering'. Net voor het einde speelt de cello nog eens de oerversie. Voor de vervoeging van 'analoog' en curare heb ik me tot de tegenwoordige en toekomstige wijze beperkt. Ik ben al verslaafd aan mijn boreling, let dus maar op.

23/08/2015

From: Marc Bracke
To: Griet Nuytinck

De opeenvolging van de aminozuur bouwstenen van het eiwit diende als inspiratiebron voor het op toon brengen. Pro-insuline kent geen post-translationele veranderingen van zijn aminozuren zoals glycosylering, en is daarom eenvoudig en geschikt voor deze benadering. De toekenning van tonen aan aminozuren werd volgens meerdere karakteristieken afgetoetst, zoals bijvoorbeeld zuurtegraad of vetoplosbaarheid. Uiteindelijk werd gekozen voor een algoritme op basis van moleculair gewicht, waarbij de toonhoogte recht evenredig is met dit gewicht. Het zwaarste aminozuur (tryptofaan) kreeg een "do" toegewezen, terwijl het lichtste (glycine) de 18 halve tonen hogere "fa#" werd. Aan de overige aminozuren werd een tussenliggende toon toegekend. De molecule werd aldus afgelezen en "vertaald" vanaf de beta-keten, over C-peptide tot de alfa-keten. Ten slotte werden maten van 4 tonen ingevoerd om de muzikale interpretatie te vereenvoudigen.

24/08/2015

From: Ruben Machtelinckx
To: Griet Nuytinck

Het muzikale materiaal dat ons werd aangereikt Prof. Dr Marc Bracke prikkelde onmiddellijk mijn verbeelding: een notenreeks die bij momenten tonaal aanvoelde maar dan toch vaak verraste met een plotse wending. Eenmaal de bezetting gekozen was (een duo) kon het werk beginnen. Het muzikale materiaal kon gebruikt worden als melodie (sax) of in de begeleidende partij (gitaar). Beide komen in het stuk aan bod. De intro is een steeds herhalende akkoord progressie van letterlijk de eerste 2 vierklanken uit de pro-insuline structuur.

In het A gedeelte is de melodie een letterlijke weergave van het eerste deel van de muzikaal vertaalde pro-insuline structuur. (Beta chain) Dit met enkel toevoeging van ritme en een zeer consonante harmonie.

In het B deel zijn de rollen omgekeerd: er komt ruimte voor improvisaties en solo's die gefundeerd zijn op de harmonie die is opgebouwd uit het 2de deel pro-insuline structuur. (C-peptide)

In de outro (Alpha chain) komen komt het al het materiaal zowel in de melodische als de begeleidende partij voor.

24/08/2015

From: Lucien Posman
To: Griet Nuytinck

Het thema voor deze compositie werd gecomponeerd door Marc Bracke. Het is een verklanking van de structuur van Pro-insuline die 86 aminozuren bevat. Elk van de 20 aminozuren worden weergegeven door een van de 20 tonen binnen twee octaven. Dit thema vormt grotendeels de melodie lijn van de eerste viool. De reeks wordt aan het einde in originele vorm gespeeld door de cello.

De tekst bestaat uit twee vragen, één antwoord en de vervoeging van de werkwoorden analuoo en curare in de tegenwoordige en toekomstige tijd.

CV's

Marc Bracke is Doctor in de geneeskunde aan de Gentse Universiteit (1977) Klinisch Bioloog. Hij was gedurende 25 jaar halftijds medewerker in het Labo Nuytinck (Evergem) en thans voltijds gewoon hoogleraar aan de Gentse Universiteit. Gastprofessor aan de universiteiten van Brussel en Antwerpen. Hij is directeur van het Laboratorium voor Experimenteel Kankeronderzoek (UZ Gent), thema van de onderzoeksactiviteiten: moleculaire mechanismen van invasie en metastasering van tumoren.

Hij is lid van wetenschappelijke commissies en adviesraden: Stichting tegen de Kanker (STK), Vlaamse Liga tegen Kanker (VLK), Anticancer Fund.

Ruben Machtelinckx is a young guitarist/composer from Belgium who is building a reputation for himself in the Belgian and European jazz and improvisation scene. His debut album Faerge, with Hilmar Jensson, Joachim Badenhorst and Nathan Wouters was awarded "best belgian jazz release" by Knack in 2013.

He released 2 succesfull records as leader in 2014; Linus "onland" and "Ask Me Don't Ask Me" with Karl Van Deun. He recently released his second quartet album 'FLOCK'

As a freelance musician, Ruben performed together with fellow musicians such as Iva Bittova, Peter Evans, Teun Verbruggen, Nils Økland, Kris Defoort, Quinsin Nachoff, Joachim Badenhorst, Hilmar Jensson, John Hollenbeck and many others.

Lucien Posman ("1952) is hoofddocent compositie en muziektheorie aan het Koninklijk Conservatorium van Gent. Hij is stichter en erevoorzitter van vzw ComAV, een belangengroepering voor Vlaamse componisten en is lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten.